

Beslutningsforslag nr. B 38. Fremsat den 7. november 1980 af Askjær Jørgensen (FP), Glensgård (FP), Glistrup (FP), Lawaetz (FP) og Maisted (FP)

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af udlånslofterne

Folketinget pålægger økonomiministeren at meddele Danmarks Nationalbank, at afvikling af lånelofterordningen – såvel for pengeinstitutter som realkreditinstitutter – øjeblikkelig må påbegyndes med henblik på ordningens afskaffelse hurtigst muligt, og således at totalafskaffelsen er gennemført senest 15. april 1981.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er bortset fra en enkelt ændring en genfremsættelse af et senest i folketingsåret 1979-80 (2. samling) fremsat beslutningsforslag (Beslutningsforslag nr. B 5), se Folketingstidende 1979-80 (2. samling), forhandlingerne sp. 2198 og 2216 og tillæg A sp. 381.

Der henvises til bemærkningerne i ovennævnte beslutningsforslag samt til lederen i Berlingske Tidende den 28. oktober 1980, der lød:

»Udlånsloftet bør fjernes

I den til tider hårdnakkede finans- og indkomtpolitiske diskussion, som Danmarks økonomiske situation nærmest har gjort permanent, har der nok været en tendens til, at de pengepolitiske bidrag til den økonomiske politik er blevet glemt eller i nogen grad er gledet i baggrunden. Økonomiministeriets forsøg på at sætte Nationalbanken ud af spillet, boligministerens mange forslag på især realkreditområdet og erhvervsministres bestræbelser på at øge omfanget af forskellige erhvervstilskudsordninger har altsammen bidraget til, at den aktuelle pengepolitik, bortset fra momentane reaktioner på renteniveauets højde, kun er blevet diskuteret offentligt i ringe omfang.

Der er imidlertid grund til at påpege, at pengepolitikken i en lang årrække har været overbelastet, fordi man med pengepolitiske indgreb som hovedinstrument har søgt at skabe de fornødne incitamenter til den nødvendige private udlånslåntagning. I takt med væksten i de omfattende statslige rentetilskudsordninger har det så yderligere været nødvendigt at stramme pengepolitikken for at sikre den private udlånslåntagning.

Denne politik har mange skadevirkninger, især for de private investeringer og ikke mindst for nye virksomhedsinitiativer. I begrænset omfang reduceres skadevirkningerne gennem den seneste diskontonedsættelse, men pengepolitikken spiller dog også på adskillige andre strenge.

I den forbindelse springer det i øjnene, at det »midlertidige« loft for bankers og sparekassers kreditbevillinger, som allerede påbegyndtes fra efteråret 1969, i dag må forekomme at være en helt

urimelig regulering, der har bidraget til at fastfryse konkurrencen i pengeinstitutsektoren, og som reelt først og fremmest rammer nye og risikobetonede initiativer og specielt giver anledning til vækst i det uorganiserede kreditmarked.

Som en følge af renteaftaler, diskontopolitik og udlånsloft har vi i virkeligheden en pengepolitisk situation, hvor vi af sikkerhedsgrunde benytter både seler og livrem. Situationen har den uheldige konsekvens, at den forvrider forholdene i det samlede finansielle system, hvilket yderligere er blevet skærpet efter den i øvrigt fornuftige demontering af realkreditens forskellige restriktioner.

I de senere måneder har pengeinstitutternes udlånsloft langtfra været udnyttet fuldt ud som følge af den økonomiske afmatning. Netop den situation er ensbetydende med, at tidspunktet for ophævelsen af det »midlertidige« udlånsloft er inde. Gennem diskontopolitikken og Nationalbankens likviditetsrammer eksisterer der i forvejen tilstrækkeligt med pengepolitiske reguleringsmuligheder.«

Fremskridtspartiet er helt enig i, at der foruden »udlånsloftet« eksisterer rigeligt med pengepolitiske reguleringsmuligheder, og det kan tilføjes, at Jyllands-Posten den 28. oktober 1980 bragte bankdirektør Bendt Hansens udtalelse »Udlånsloftet må fjernes nu«. Jyllands-Postens omtale lød i øvrigt som følger:

»Når der er kommet mere liberale regler for realkredit-institutternes udlån, må det også være på tide, at bankerne får en normalisering af udlåns-vilkårene.

Det siger Bendt Hansen, direktør for Handelsbanken og formand for Den Danske Bankforening.

Han vil have udlånsloftet fjernet, fordi bankerne ikke bryder sig om at arbejde under restriktioner, og fordi det generer bankerne i forhold til deres kunder.

– Det kan f. eks. være svært for en kunde at få kredit i en anden bank, hvis han er utilfreds med sit eget pengeinstitut. Og det er en mere alvorlig virkning af udlånsloftet, end at store banker kan

gå hen og blive satte, mens mindre og aktive banker ikke kan få udvidet deres kreditloft, siger Bendt Hansen.

I øjeblikket er udlånsloftet ikke så snærende, fordi pengeinstitutterne i kraft af de dårlige tider ikke har brug for at låne så mange penge ud. Derfor mener bankforeningen, at det vil være det rette tidspunkt at fjerne udlånsloftet på.

Bendt Hansen er dog bekymret for, hvad nationalbanken så kan finde på af restriktioner. Han kunne forestille sig, at alternativet til udlånsloftet blev en styring af bankernes likviditet eller en styring af udlånene efter, hvor meget bankernes kunder skylder bankerne. I øjeblikket beregnes loftet efter, hvor store lånerammer kunderne har i pengeinstitutterne.

På et spørgsmål fra Jyllands-Posten siger Bendt Hansen, at han ikke regner med, at nationalbanken vil gå med til at afskaffe udlånsloftet, men det hindrer ikke bankforeningen i at være utilfreds med den forvriddning, der ifølge foreningen er sket mellem realkredit-institutternes og bankernes udlånsmuligheder.«

Dagbladet Børsen skrev den 29. oktober 1980: »Bankerne må snart ud for at lede efter udlånskunderne« – og »Tiden er inde til en ophævelse af udlånsloftet«. Børsen havde spurgt i Den Danske Bank og bragte følgende tekst:

»Hvis banker og sparekasser igen skal af med udlånsloftet, så er tidspunktet nu det rette.

Det mener direktør i Den Danske Bank Tage Andersen.

– Hvis man vil gå den vej, så er tiden nu gunstig, siger han til Børsen. Der er plads under loftet, og aftrækket på udlån er ikke nær så anstrengt, som det har været tidligere, hvilket naturligvis hænger sammen med den almindelige afmatning.

Hvis det fortsætter, så er det ikke utænkeligt, at bankerne må til at se sig om efter udlånskunder, siger direktør Tage Andersen, som dog ikke kan

bekræfte, at vi allerede er i en situation, hvor pengeinstitutterne ber folk om at låne. Man må dog ikke glemme, at pengeinstitutterne lever af at låne penge ud. Med udlånsloftet har man ofte glemt, at det er det, bankerne er til for. Det vil derfor være meget sundt igen at få det gjort klart.

Direktør Tage Andersen mener ikke heller, det kan være rimeligt at fortsætte med det såkaldte midlertidige udlånsloft nu på 11. år.

Forstørrelse

I pengeinstitutterne er der forståelse for, at de pengepolitiske myndigheder må have visse styringsinstrumenter. Men udlånsloftet har været længe nok. Og man kommer heller ikke uden om at loftet fastfryser konkurrencesituationen pengeinstitutterne imellem. Det kan ikke være tilfredsstillende, hvis man ellers er tilhænger af et frit marked.

Det har også givet anledning til bekymring med alle de mange ordninger og specielle institutter, som er kommet til, og som udfører rene bankforretninger. De burde bringes tilbage til pengeinstitutterne, hvor ekspertisen findes. Hvis man fik retableret forholdene og genskabt en fornuftig arbejdsdeling med realkredit, ville det også betyde, at man fik skovlen under det grå marked, som er blomstret som følge af udlånsloftet.

– Jeg tror, viljen er til stede til nu at gøre noget, men problemet er at finde de rigtige alternativer til udlånsloftet. Det er også et politisk spørgsmål, og her afventer man nok de rette signaler. Det er klart, at en ændring ikke kan ske uden politisk opbakning, og politik kan bankerne ikke blande sig i.«

Efter at sagkyndige folk nu har udtalt deres opbakning bag fremskridtspartiets ønske og forslag om ophævelse af udlånslofterne, har forslagsstillerne fundet det rigtigst at genfremsætte forslaget og forventer hele folketingets opbakning til forslaget.